

АНАЛІЗ

Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік»

від 03.12.2025 № [4695-IX](#)

Ініціатори закону

Прем'єр-міністр України Ю. Свириденко.

Загальний контекст

Закон про Державний бюджет України на 2026 рік сформовано та доопрацьовано з урахуванням бюджетних висновків ВРУ та пропозицій головних розпорядників. У пояснювальних матеріалах акцентовано увагу на питаннях збалансованості бюджету та відповідності вимогам щодо отримання міжнародного фінансування, в тому числі допомоги за новою програмою МВФ на 2026-2029 роки. Серед ключових пріоритетів бюджету визначено фінансування оборони, безпеки та соціальної стійкості.

Суть запропонованих змін

Після доопрацювання Урядом бюджетних висновків до другого читання обсяг доходів збільшено на 27,8 млрд грн – до 2 трлн 904,6 млрд грн. Загальний фонд становить 2 трлн 610,9 млрд грн, спеціальний фонд – 293,7 млрд грн. Доходи у 2026 році будуть більші на 402 млрд грн до 2025 року.

Основна структура власних доходів у 2026 році представлена такими надходженнями як, ПДВ з імпорту – 683,6 млрд грн (+89,8 млрд грн до 2025 року), ПДФО та військовий збір – 560,3 млрд грн (+78,3 млрд грн), ПДВ з вироблених в Україні товарів і послуг – 393,4 млрд грн (+75,4 млрд грн) та податком на прибуток підприємств – 325,3 млрд грн (+34,3 млрд грн).

Видатки та надання кредитів із державного бюджету у 2026 році становитимуть 4 трлн 824,1 млрд грн, що на 121,2 млрд грн більше, ніж у 2025 році. Загальне фінансування передбачено в обсязі 1 трлн 902,2 млрд грн, державні запозичення – 2 трлн 549,8 млрд грн.

Погашення боргу заплановано на рівні – 656,8 млрд грн, приватизація держмайна – 2 млрд грн, а зміни обсягів бюджетних коштів – 7,2 млрд грн.

Потреба у зовнішній підтримці на 2026 рік становитиме 2 трлн 79 млрд гривень. За інформацією від КМУ, передбачається залучення ресурсів від Світового банку, ЄС, Великої Британії, МВФ та країн «Великої сімки». Дефіцит

бюджету у 2026 році передбачено на рівні 18,4% ВВП, із формальним його зниженням на 1,0 в.п. у порівнянні із минулим роком.

Позитивні аспекти:

1. Номінальне зростання соціально-гуманітарних видатків можна розглядати як потенційне вікно «можливостей» для фінансування програм та збільшення обсягів суспільних послуг.

У законі зафіксовано зростання ряду блоків, важливих для громадського сектору як провайдера послуг та партнера держави:

- соціальний захист – 468,5 млрд грн (+47,6 млрд грн до 2025 року), в тому числі 9,9 млрд грн (+3,2 млрд грн) – підтримка осіб з інвалідністю та 2,4 млрд грн (+0,8 млрд грн) – надання загальнонаціональних соцпослуг (Центри життєстійкості, доглядові послуги та притулок для ВПО, підтримане проживання «гроші ходять за людиною»);
- освіта – 278,7 млрд грн (+79,8 млрд грн до 2025 року), зокрема 17 млрд грн (+5,2 млрд грн до 2025 року) – інвестиційні проекти (облаштування харчоблоків та укріплень, зокрема у дитячих садочках – 1 млрд грн, а також придбання автобусів);
- охорона здоров'я – 258,6 млрд грн (+38,8 млрд грн до 2025 року), зокрема 19,1 млрд грн (+8,3 млрд грн) – публічні інвестиційні проекти: материнство та дитинство, реабілітація, психіатрична допомога, медичне обладнання тощо;
- підтримка людей, які залишили свій дім через війну (внутрішньо переміщені особи) – 72,6 млрд грн (+16,5 млрд грн до 2025 року), а саме 1,1 млрд грн – програма «Прихисток» (компенсація комунальних витрат власникам житла), 0,4 млрд грн – програма зайнятості (оплата суспільно-корисних робіт для ВПО, збільшення терміну компенсації роботодавцю витрат на зарплату за працевлаштованих ВПО);
- ветеранська політика – 18,9 млрд (+ 6,3 млрд грн до 2025 року), зокрема 4 млрд грн (+0,5 млрд грн) – заходи підтримки та допомоги ветеранам, як то 1,4 млрд грн (+ 0,2 млрд грн) – «єДопомога на спорт», навчальні сертифікати, Український ветеранський фонд та 0,3 млрд грн на нові проекти з переобладнання авто, паліативного догляду, лікування опіків, адаптації осіб, які втратили зір. Також передбачено виділення 1,1 млрд грн (+0,6 млрд грн) на створення ветеранських просторів.

Вказані видатки є важливими для ОГС, оскільки збільшення саме цих бюджетних «кошиків» у цих сферах збільшують потенціал для конкурсних та договірних закупівель послуг, співфінансування міжнародних програм, адвокації за прозорі правила доступу громадських організацій до надання соціальних, реабілітаційних, освітніх сервісів.

2. Формальне зниження дефіциту у % до ВВП може інтерпретуватись як сигнал до фіскальної керованості в країні.

Дефіцит у 2026 році прогнозовано на 18,4% ВВП проти 19,4% ВВП у 2025. Для громадського сектору це позитивний сигнал у частині передбачуваності

державних фінансів та менших ризиків різких секвестрів та затримок у фінансуванні.

Негативні аспекти, ризики:

1. Висока залежність від зовнішньої підтримки, що може призвести до ризиків секвестрів і касових розривів у соціальних програмах.

[КМУ](#) вказує на потребу у 2 079 млрд грн зовнішньої підтримки. Для громадського сектору це означає, що при затримках надходжень першими недофінансуються неперіоритетні (порівняно з безпекою) напрями, гуманітарні, соціальні, грантові механізми, субвенції, програми розвитку громад.

2. Зростання боргового навантаження понад 100% ВВП, ймовірно, спричинить скорочення простору для розвитку сектору в майбутніх бюджетах.

Граничний держборг на рівня 101,6% ВВП у 2026 проти 97,0% у 2025 може призвести до підсилення довгострокових ризиків витіснення видатків розвитку (у т.ч. програм, важливих для громад та ОГС) витратами на обслуговування боргу.

3. Відсутність системної прямої бюджетної підтримки ОГС. У додатку № 3 «Розподіл видатків Державного бюджету України на 2026 рік до Закону України «Про Державний бюджет на 2026 рік» є один рядок, де ОГС прямо названі як отримувач коштів. Це КПКВК 3401280 (0810) – «Фінансова підтримка громадських об'єднань фізкультурно-спортивного спрямування», згідно з яким передбачено фінансування у розмірі 147 127,8 тис. грн. (+ 59 603,5 тис. грн). Наряду зі збільшенням фінансування варто зазначити, що у 2026 році не сформовано системної бюджетної політики підтримки ОГС, яка лишилась фрагментарною та зосередженою виключно у секторі спортивних ГО.

Рекомендації щодо покращення:

1. Уряду та Парламенту оприлюднити розрахунки та прогнози передбачених запобіжників на випадок недонадходження зовнішньої допомоги: публічний перелік захищених соціальних програм (ветерани, ВПО, охорона здоров'я, соціальні послуги), критерії пріоритезації та індикатори секвестру.

Проаналізувати та оцінити регуляторний вплив підвищеного оподаткування банків на кредитування, комісії, фінансування економіки та соціальних ініціатив (ex-ante/після запуску – ex-post) та оприлюднити матеріали.

2. ОГС та громадськості сфокусувати адвокацію на прозорих механізмах закупівлі, контрактування соціальних і реабілітаційних послуг (ветерани, ВПО, психічне здоров'я, освіта, медичні сервіси) з огляду на заявлені прирости бюджетних коштів.

Організувати громадський моніторинг по ризиках виконання бюджету, зокрема питаннях зовнішнього фінансування, касових розривів, змін розпису, перерозподілу у середині року.

Виступити за публічні КРІ для соціального блоку щодо контролю ефективності бюджетних видатків.

Висновок

Закон України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» демонструє зростання доходів та заявлене збільшення видатків на соціально-гуманітарні напрями (соцзахист, освіта, медицина, підтримка ВПО, ветеранська політика), що створює потенціал для посилення програм та залучення і контракування громадського сектору у наданні послуг і моніторингу.

Водночас для ОГС ключовими ризиками виступають залежність від зовнішньої допомоги, зростання боргового навантаження понад 100% ВВП, та обмежена деталізація видатків для повноцінного громадського контролю. Це робить критично важливими вимоги щодо прозорих деталізованих видатків, сценарного планування при недонадходженні фінансування та оцінки впливу дохідних змін на економіку та соціальну сферу.